

Sygn. akt III SO 3/12

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

w sprawie J. K.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 marca 2012 r.,

zażalenia na postanowienie Sądu Najwyższego - Izby Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych

z dnia 9 stycznia 2012 r.,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

J. K. wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., którym odrzucono jego zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego z 3 listopada 2011 r., mocą którego pozostawiono bez dalszego biegu jego protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu RP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest dopuszczalne i dlatego zostało odrzucone.

Przeciwnie stanowisko skarżącego nie jest zasadne. Nie ma znaczenia odwołanie się w zażaleniu do szeregu przepisów procedury cywilnej, dlatego że

sprawy nie rozpoznawał sąd powszechny. Nawet gdyby zaskarżone postanowienie o odrzuceniu środka zaskarżenia (zażalenia) wydał sąd powszechny, to badaniu nie podlegałoby orzeczenie, od którego ten środek zaskarżenia został wniesiony, lecz tylko czy dopuszczalne jest samo zaskarżenie (zażalenie) uprzedniego orzeczenia o odrzuceniu środka zaskarżenia. W postępowaniu cywilnym nie każde orzeczenie sądu powszechnego drugiej instancji podlega zaskarżeniu.

W tej sprawie rozważania dotyczące postępowania przed sądem powszechnym nie są konieczne, gdyż orzeczenia Sądu Najwyższego nie są zaskarżalne i ta norma odnosi się również do zaskarżenia postanowienia, którym odrzucono uprzednie zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego o pozostawieniu protestu wyborczego bez dalszego biegu

Zaskarżalność orzeczenia Sądu Najwyższego stanowiłaby wyjątek, który musiałby być wyraźnie uregulowany.

Wyłączenie zaskarżenia orzeczeń Sądu Najwyższego wynika z ustrojowego usytuowania tego Sądu (art. 175 i art. 183 Konstytucji RP), który nie jest sądem powszechnym, a więc ani sądem pierwszej, ani sądem drugiej instancji. Podstawą zaskarżenia nie może być zatem art. 518 k.p.c. Będąc najwyższym organem władzy sądowniczej, Sąd Najwyższy zawsze orzeka poza tokiem instancji. Nie jest nią również art. 176 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż zasada dwuinstancyjności postępowania dotyczy jedynie spraw przekazanych na mocy ustaw do właściwości sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy nie sprawuje w tym przypadku wymiaru sprawiedliwości w trybie nadzoru nad działalnością sądów powszechnych (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP), lecz spełnia inne zadanie określone w ustawie (art. 183 ust. 2 Konstytucji).

Zakres tych zadań (funkcji) Sądu Najwyższego jest ściśle określony w ustawie z 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym – art. 1 (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.). Przepisy tej ustawy, w szczególności dotyczące postępowania przed Sądem Najwyższym (art. 57 i następne), nie pozwalają przyjąć, iżby orzeczenie Sądu Najwyższego podlegało zaskarżeniu. Wszelka kontrola orzeczeń Sądu Najwyższego musiałaby zostać wyraźnie określona w ustawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2011 r., III SO 4/11, LEX nr 1095949).

W każdym systemie sądownictwa istnieje najwyższa instancja sądowa, której orzeczenia nie podlegają dalszemu zaskarżeniu. Tak jest co do orzeczeń – wyroków i postanowień – Sądu Najwyższego. Stronie nie przysługuje ani zażalenie (art. 394¹ k.p.c.), ani skarga kasacyjna (art. 398¹ k.p.c.), ani skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ k.p.c.) – (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2007 r., I UZ 13/07, LEX nr 898802).

Pierwotne postanowienie o pozostawieniu protestu wyborczego wydał Sąd Najwyższy w szczególnym trybie ustawy z 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. nr 21, poz. 112 ze zm.). Ustawa ta nie zmienia zasady, iż orzeczenia Sądu Najwyższego nie są zaskarżalne. Skoro właściwość sądów i postępowanie przed sądami określają tylko ustawy, to również w ustawie musi być wyraźnie określony środek zaskarżenia (art. 176 ust. 2 Konstytucji RP). Zatem zaskarżenie postanowienia Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., III SO 15/11, nie jest dopuszczalne nie z tego powodu, że ma zastosowanie zasada zaskarżalności z art. 78 Konstytucji i brak jest określenia wyjątku od tej zasady, lecz dlatego że nie został określony środek zaskarżenia orzeczenia Sądu Najwyższego.

Art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, określający prawo do sądu i rzetelnego procesu, nie gwarantuje jurysdykcji drugiego stopnia (nie wymaga kontroli rozstrzygnięcia przez drugą instancję sądową). Wymaga tego dopiero art. 2 Protokołu nr 7 do Konwencji, lecz tylko w przypadku uznania przez sąd za winnego popełnienia przestępstwa. Wyjątkiem od tej sytuacji jest przypadek gdy dana osoba była sądzona w pierwszej instancji przez Sąd Najwyższy. Konsekwentnie skoro odrzucenie zaskarżenia nie jest sprzeczne z art. 6, to nie ma znaczenia odwołanie się załączonego do art. 13 tej Konwencji, niezależnie od tego, że orzeczenie w sprawie wydał Sąd Najwyższy jako najwyższa instancja sądowa, sprawa zaś dotyczyła szczególnego uprawnienia do protestu wyborczego, którego przesłanki określa ustawa.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.